YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

17 päivänä heinäkuuta 2008 *

Asiassa C-66/08,

jossa on kyse EU 35 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberlandesgericht Stuttgart (Saksa) on esittänyt 14.2.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.2.2008, saadakseen ennakkoratkaisun sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa asiassa, jonka kohteena on

Szymon Kozłowski,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, G. Arestis ja L. Bay Larsen (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J. Makarczyk, P. Kūris, E. Juhász, A. Ó Caoimh, P. Lindh ja J.-C. Bonichot,

julkisasiamies: Y. Bot,
kirjaaja: hallintovirkamies B. Fülöp,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 22.2.2008 antaman määräyksen ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä nopeutetussa menettelyssä työjärjestyksen 104 a artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.4.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Kozłowski, edustajanaan Rechtsanwalt M. Stirnweiß,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja J. Kemper,

– Tšekin hallitus, asiamiehenään M. Smolek,

– Tanskan hallitus, asiamiehenään J. Bering Liisberg,

– Ranskan hallitus, asiamiehenään J.-C. Niollet,

– Italian hallitus, asiamiehenään avvocato dello Stato F. Arena,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. Wissels ja M. Noort,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään C. Pesendorfer ja T. Fülöp,

– Puolan hallitus, asiamiehinään M. Dowgielewicz ja L. Rędziniak,

– Slovakian hallitus, asiamiehenään J. Čorba,

– Suomen hallitus, asiamiehenään J. Heliskoski,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään S. Grünheid ja R. Troosters,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL L 190, s. 1; jäljempänä puitepäätös) 4 artiklan 6 alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Generalstaatsanwaltschaft Stuttgartin (jäljempänä täytäntöönpanosta vastaava Saksan oikeusviranomainen) tehtävänä on Sąd Okręgowy w Bydgoszczyn (Bydgoszczin alueellinen tuomioistuin, jäljempänä pidätysmääräyksen antanut Puolan oikeusviranomainen) 18.4.2007 antaman, Puolan kansalaista Kozłowskia koskevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin lainsäädäntö

3 Puitepäätöksen johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Unionille asetettu tavoite tulla vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi johtaa EU:n jäsenvaltioiden välisen, rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen poistamiseen ja sen korvaamiseen oikeusviranomaisten välisillä luovuttamisjärjestelyillä. Lisäksi uusien ja yksinkertaisempien järjestelyjen käyttöönotto rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi tuomioiden täytäntöönpanoa ja syytteeseen asettamista varten rikosasioissa tekee mahdolliseksi poistaa nykyiset monimutkaiset ja aikaa vievät luovuttamismenettelyt. Vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella on aiheellista korvata jäsenvaltioiden tähänastiset perinteiset yhteistyösuhteet rikosoikeudellisten päätösten, sekä ennen tuomiota annettujen että lopullisten, vapaan liikkuvuuden järjestelmällä.”

4 Puitepäätöksen johdanto-osan seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Koska tavoitteena olevaa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13 päivänä joulukuuta 1957 tehtyyn eurooppalaiseen yleissopimukseen perustuvan monenvälisen luovuttamisjärjestelmän korvaamista ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden yksipuolisin toimin, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, neuvosto voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. – –”

5 Puitepäätöksen johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevia päätöksiä on valvottava riittävästi, mikä merkitsee sitä, että sen jäsenvaltion oikeusviranomaisen, jossa etsitty henkilö on otettu kiinni, on tehtävä päätös henkilön luovuttamisesta.”

6 Puitepäätöksen 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritellään eurooppalainen pidätysmääräys ja sen täytäntöönpanoa koskeva velvollisuus seuraavasti:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.”

7 Puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalainen pidätysmääräys voidaan antaa – – teoista, – – tai jos rangaistustuomio tai turvaamistoimenpidettä koskeva päätös on annettu, sellaisista seuraamuksista, joiden kesto on vähintään neljä kuukautta.”

8 Puitepäätöksen 3 artiklassa luetellaan kolme ”eurooppalaisen pidätysmääräyksen ehdotonta kieltäytymisperustetta”.

9 Puitepäätöksen 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet”, esitetään nämä perusteet seitsemässä alakohdassa. Artiklan 6 alakohdassa säädetään tältä osin seuraavaa:

”Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta eurooppalaista pidätysmääräystä täytäntöön:

– –

6) jos eurooppalainen pidätysmääräys on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, kun etsitty henkilö oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti, ja tämä valtio sitoutuu panemaan tämän rangaistuksen tai toimenpiteen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.”

10 Puitepäätöksen 5 artiklassa, jonka otsikko on ”Erityistapauksissa annettavat pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion takuut”, säädetään seuraavaa:

”Sille, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen panee täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen, voidaan asettaa täytäntöönpanojäsenvaltion lainsäädännössä jokin seuraavista ehdoista:

– –

3) jos henkilö, josta eurooppalainen pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten, on täytäntöönpanojäsenvaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva, luovuttamisen ehdoksi voidaan asettaa se, että henkilö, kun häntä on kuultu, palautetaan täytäntöönpanojäsenvaltioon suorittamaan pidätysmääräyksen

antaneessa jäsenvaltiossa määrätty vapaudenmenetyksen käsittävä rangaistus tai turvaamistoimenpide.”

11 Puitepäätöksen 6 artiklassa, jonka otsikko on ”Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Pidätysmääräyksen antanut oikeusviranomainen on pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, jolla on kyseisen valtion lainsäädännön mukaan toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys.

2. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen on täytäntöönpanojäsenvaltion sellainen oikeusviranomainen, joka on toimivaltainen panemaan täytäntöön eurooppalaisen pidätysmääräyksen kyseisen valtion lainsäädännön mukaisesti.

3. Kukin jäsenvaltio ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle, mikä on sen kansallisen lainsäädännön mukaan toimivaltainen oikeusviranomainen.”

12 Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä annetun ilmoituksen, joka julkaistiin Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.5.1999 (EYVL L 114, s. 56), mukaan Saksan liittotasavalta on antanut EU 35 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun julistuksen, jolla se on hyväksynyt yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan antaa ennakkoratkaisuja EU 35 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Kansallinen lainsäädäntö

13 Puitepäätös saatettiin osaksi Saksan oikeusjärjestystä kansainvälisestä virka-avusta rikosasioissa 23.12.1982 annetun lain (Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen), sellaisena kuin se on muutettuna eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä 20.7.2006 annetulla lailla (Europäisches Haftbefehlgesetz) (BGBl. 2006 I, s. 1721; jäljempänä IRG), 78–83 k §:llä, ja siinä säilytettiin Saksan oikeudessa tavanomainen terminologia, jossa puitepäätöksessä tarkoitetusta luovuttamisesta käytetään ilmausta rikoksen johdosta tapahtuva luovuttaminen.

14 IRG:ssä erotetaan toisistaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön tutkittavaksi ottamista koskeva päätös ja päätös, joka koskee pyynnön ratkaisemista ja sitä, suostutaanko rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen vai ei.

15 IRG:n 29–32 §:n mukaan Oberlandsgerichtien (ylemmänasteisten alueellisten tuomioistuinten) tehtävänä on täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen pyynnöstä joka tapauksessa tutkia kysymys rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön tutkittavaksi ottamisesta.

16 Täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on sitä vastoin tehtävä päätös siitä, suostutaanko rikoksen johdosta tapahtuvaan luovuttamiseen, kun kysymys on jonkin jäsenvaltion pidätysmääräyksen antaneen oikeusviranomaisen esittämistä luovuttamispyynnöistä.

17 Muiden kuin Saksan kansalaisten osalta, olivatpa he sitten jonkin muun jäsenvaltion kuin Saksan liittotasavallan tai kolmannen valtion kansalaisia, puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohta saatettiin osaksi Saksan oikeusjärjestystä IRG:n 83 b §:n 2 momentin b kohdalla. Tässä säännöksessä, jonka otsikko on ”Kieltäytymisperusteet”, säädetään seuraavaa:

”Sellaisen ulkomaalaisen, jonka tavanomainen asuinpaikka on Saksassa, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta voidaan lisäksi kieltäytyä, kun

– –

b) rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen tarkoituksena on rangaistuksen täytäntöönpano ja asianomainen ei sen jälkeen, kun hänelle on annettu asianmukaiset tiedot, suostu luovuttamiseen, mikä merkitään oikeuden pöytäkirjaan, ja hänen suojattava intressinsä rangaistuksen täytäntöönpanoon Saksassa on ensisijainen; – –."

18 Prosessin osalta IRG:n 79 §:n 2 momentissa säädetään rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön ratkaisemista koskevista menettelytavoista seuraavaa:

"Ennen kuin Oberlandesgericht lausuu [rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan] pyynnön tutkittavaksi ottamisesta, pyynnön ratkaisemisen osalta toimivaltainen viranomainen [Generalstaatsanwaltschaft] päättää, aikooko se vedota 83 b §:n mukaisiin kieltäytymisperusteisiin. Päätös olla vetoamatta kieltäytymisperusteisiin on perusteltava. Oberlandesgerichtin on tarkastettava päätös. – –"

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

19 Sąd Rejonowy w Tucholi (Tucholan alueellinen tuomioistuin) (Puola) tuomitsi 28.5.2002 antamallaan tuomiolla Kozłowskin viideksi kuukaudeksi vankeuteen vieraan omaisuuden vahingoittamisesta. Tuomiossa määrätty rangaistus on saavuttanut lainvoiman, mutta sitä ei ole vielä pantu täytäntöön.

20 Kozłowski on ollut 10.5.2006 lähtien Stuttgartin (Saksa) vankilassa, jossa hän suorittaa kolmen vuoden ja kuuden kuukauden pituista vankeusrangaistusta, johon

Amtsgericht Stuttgart tuomitsi hänet Saksassa tehdyistä 61 petoksesta 27.7.2006 ja 25.1.2007 antamillaan tuomioilla.

21 Pidätysmääräyksen antanut Puolan oikeusviranomainen pyysi 18.4.2007 antamallaan eurooppalaisella pidätysmääräyksellä täytäntöönpanosta vastaavalta Saksan oikeusviranomaiselta Kozłowskin luovuttamista Sąd Rejonowy w Tucholan hänelle määräämän viiden kuukauden vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

22 Amtsgericht Stuttgart kuuli Kozłowskia asiasta 5.6.2007. Kozłowski ilmoitti kuulemisen yhteydessä Amtsgericht Stuttgartille, että hän ei suostu siihen, että hänet luovutetaan pidätysmääräyksen antaneelle Puolan oikeusviranomaiselle.

23 Täytäntöönpanosta vastaava Saksan oikeusviranomainen ilmoitti 18.6.2007 Kozłowskille, että se ei aio vedota mihinkään kieltäytymisperusteeseen. Kyseinen viranomainen katsoi, että IRG:n 83 b §:n mukaisia kieltäytymisperusteita ei ollut olemassa, ja se katsoi erityisesti, että asianomaisen tavanomainen asuinpaikka ei ollut Saksassa. Asianomaisen peräkkäisille oleskeluille Saksan alueella oli ollut tyypillistä syyllistyminen useisiin rikkomuksiin, eikä hän ollut harjoittanut mitään laillista toimintaa.

24 Koska täytäntöönpanosta vastaava Saksan oikeusviranomainen katsoi, että ei ollut tarpeen tutkia, milloin, kenen luona ja missä tarkoituksessa Kozłowski oli oleskellut Saksassa, se pyysi Oberlandsgericht Stuttgartia sallimaan kyseisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon.

25 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee Kozłowskin henkilökohtaisesta tilanteesta, että hänelle Saksassa annettujen syyksilukevien tuomioiden mukaan hän on naimaton ja lapseton. Hän osaa vain vähän tai tuskin lainkaan saksaa. Hän varttui Puolassa ja työskenteli siellä vuoden 2003 loppuun. Tämän jälkeen hän sai kyseisessä jäsenvaltiossa noin vuoden ajan työttömyyskorvausta.

26 Kansallinen tuomioistuin lähtee siitä, että Kozłowski oleskeli pääasiallisesti Saksan alueella helmikuusta 2005 lukien 10.5.2006 saakka, jolloin hänet pidätettiin Saksassa. Tämä oleskelu keskeytyi vuoden 2005 joululoman aikaan, samoin mahdollisesti kesäkuussa 2005 sekä helmi- ja maaliskuussa 2006. Hän työskenteli satunnaisesti rakennuksilla mutta hankki elatuksensa pääasiallisesti rikoksia tekemällä.

27 Kansallinen tuomioistuin toteaa lopuksi, että tarkastuksessa, joka sen on IRG:n 79 §:n 2 momentin mukaan suoritettava, sen on ratkaistava, oliko Kozłowskin saman lain 83 b §:n 2 momentissa tarkoitettu ”tavanomainen asuinpaikka” Saksassa ajankohtana, jolloin luovuttamispyyntö tehtiin, ja onko se sitä edelleen. Jos tähän kysymykseen vastataan kieltävästi, kansallisen tuomioistuimen on sallittava eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano Saksan lainsäädännön nojalla, koska kaikki muut kyseisessä lainsäädännössä asetetut edellytykset lisäksi täyttyvät.

28 Näissä olosuhteissa Oberlandesgericht Stuttgart on päättänyt lykätä asian ratkaisemista ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Tarkoittaako se, että henkilö

a) ei oleskele keskeytyksettä [täytäntöönpano]jäsenvaltion alueella,

b) ei oleskele siellä jäsenvaltion oleskeluoikeutta koskevien säännösten mukaisesti,

c) harjoittaa jäsenvaltiossa ammattimaista rikollista toimintaa ja/tai

d) suorittaa jäsenvaltiossa vankeusrangaistusta,

sitä, että hän ei ’asu vakinaisesti’ tai ’oleskele’ [täytäntöönpanosta vastaavassa] jäsenvaltiossa – – puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetulla tavalla?

2) Onko – – puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan saattaminen osaksi kansallista oikeutta sillä tavalla, että [täytäntöönpanosta vastaavan] jäsenvaltion oman kansalaisen luovuttaminen tuomion täytäntöönpanoa varten ei ole sallittua vastoin hänen tahtoaan, mutta viranomaiset voivat harkintansa mukaan suostua muiden jäsenvaltioiden kansalaisten luovuttamiseen heidän tahtonsa vastaisesti, yhteensoveltuvaa unionin oikeuden kanssa, erityisesti EU 6 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä EY 12 artiklan ja EY 17 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen kanssa, mukaisen syrjintäkiellon periaatteen ja unionin kansalaisuuden periaatteen kanssa, ja mikäli näin on, onko mainitut periaatteet otettava huomioon vähintäänkin harkintavaltaa käytettäessä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

29 Ensiksi on syytä palauttaa mieleen, että kuten tämän tuomion 12 kohdasta ilmenee, yhteisöjen tuomioistuin on tässä tapauksessa EU 35 artiklan nojalla toimivaltainen lausumaan puitepäätöksen tulkinnasta.

Ensimmäinen kysymys

30 Kansallinen tuomioistuin haluaa ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti selvittää, mikä on puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa esiintyvien ilmausten ”asuu vakinaisesti” ja ”oleskelee” ulottuvuus, ja erityisemmin, voidaanko pääasian kaltaisissa olosuhteissa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevassa menettelyssä etsityn henkilön katsoa kuuluvan tämän säännöksen soveltamisalaan.

31 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on palautettava mieleen, että kuten erityisesti puitepäätöksen 1 artiklan 1 ja 2 kohdasta ja sen johdanto-osan viidennestä ja seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee, puitepäätöksen tavoitteena on korvata monenvälinen luovuttamisjärjestelmä jäsenvaltioiden välillä vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvalla oikeusviranomaisten välisellä rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestelyllä tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytteeseen asettamista varten (ks. asia C-303/05, Advocaten voor de Wereld, tuomio 3.5.2007, Kok. 2007, s. I-3633, 28 kohta).

32 Puitepäätöksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on pantava eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

33 Puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohtaan sisältyy tältä osin eurooppalaisen pidätysmääräyksen harkinnanvarainen kieltäytymisperuste, jonka nojalla täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta tällaista rangaistuksen täytäntöönpanoa varten annettua pidätysmääräystä täytäntöön, kun etsitty henkilö ”oleskelee täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, on sen kansalainen tai asuu siellä vakinaisesti”, ja tämä valtio sitoutuu panemaan tämän rangaistuksen itse täytäntöön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

34 Puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan mukaan tätä täytäntöönpanosta harkinnanvaraisesti kieltäytymisen perustetta voidaan soveltaa vain henkilöihin, jotka, jos he eivät ole täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion kansalaisia, ”oleskelevat” siellä tai ”asuvat siellä vakinaisesti”. Näiden kahden ilmauksen merkitystä ja ulottuvuutta ei kuitenkaan ole määritelty puitepäätöksessä.

35 Vaikka Euroopan yhteisöjen komissio myöntää, että puitepäätöksen tietyissä kieliversioissa 4 artiklan 6 alakohdan sanamuoto voi merkitä, että ilmaus ”oleskelee” sijoittuu samalle tasolle kuin arviointiperusteet vakinainen asuminen tai kansalaisuus, se toteaa, että tätä säännöstä on joka tapauksessa tulkittava siten, että etsityn henkilön osalta oleskelu täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa on välttämätön mutta ei riittävä edellytys, jotta voidaan vedota 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettuun täytäntöönpanon harkinnanvaraiseen kieltäytymisperusteeseen.

36 Tältä osin on totta, että ilmaisua ”oleskelee” ei voida tulkita sillä tavoin laajasti, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voisi kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä pelkästään sillä perusteella, että etsitty henkilö on tilapäisesti täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion alueella.

37 Puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohtaa ei kuitenkaan voida tulkita silläkään tavoin, että etsityn henkilön, joka ei ole täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion kansalainen eikä asu siellä vakinaisesti mutta on oleskellut siellä jonkin aikaa, ei voitaisi missään tapauksessa katsoa solmineen tähän jäsenvaltioon sellaisia siteitä, joiden perusteella tähän täytäntöönpanosta kieltäytymisen harkinnanvaraiseen perusteeseen voitaisiin vedota.

38 Tästä seuraa, että riippumatta 4 artiklan 6 alakohdan eri kieliversioiden välisistä eroista, tässä säännöksessä tarkoitettu niiden etsittyjen henkilöiden ryhmä, jotka ”oleskelevat” täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa tässä säännöksessä tarkoitetussa merkityksessä, ei – kuten erityisesti Alankomaiden hallitus totesi käsiteltävänä olevan asian istunnossa – ole täysin merkityksetön määritettäessä kyseisen säännöksen soveltamisalaa.

39 Näin ollen ei riitä, että otetaan huomioon puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettu ilmaus ”asuu vakinaisesti”, vaan on myös määritettävä, millä tavoin ilmaus ”oleskelee” voi täydentää näistä kahdesta ilmauksesta ensimmäisen ulottuvuutta.

40 Yhtäältä tähän tapaan tulkita puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohtaa ei voi vaikuttaa se, että saman puitepäätöksen 5 artiklan 3 alakohdan, joka koskee henkilöä, josta eurooppalainen pidätysmääräys on annettu syytteen nostamista varten, sanamuodon mukaan täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion lainsäädännössä luovuttamiselle voidaan asettaa tässä säännöksessä mainittu ehto vain, jos asianomainen henkilö on tämän jäsenvaltion kansalainen tai siellä vakinaisesti asuva, eikä siinä viitata hänen ”oleskeluunsa”.

41 Toisaalta ilmausten ”oleskelee” ja ”asuu vakinaisesti” tulkinnan osalta on täsmennettävä, että toisin kuin Tšekin ja Alankomaiden hallitukset väittävät, näiden kahden ilmauksen tulkintaa ei voida jättää kunkin jäsenvaltion harkintaan.

42 Sekä unionin oikeuden yhdenmukainen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että tämän oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja ulottuvuuden määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhdenmukaisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (ks. analogisesti asia C-195/06, Österreichischer Rundfunk, tuomio 18.10.2007, Kok. 2007, s. I-8817, 24 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Kun otetaan huomioon, että puitepäätöksen tavoitteena on, kuten tämän tuomion 31 kohdasta ilmenee, ottaa käyttöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuva oikeusviranomaisten välinen rikoksesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamisjärjestely tuomioiden täytäntöönpanoa tai syytteeseen asettamista varten, ja täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi vastustaa luovuttamista vain jollakin puitepäätöksessä tarkoitetulla kieltäytymisperusteella, ilmaukset ”oleskelee” ja ”asuu vakinaisesti”, jotka määrittävät puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan soveltamisalan, on määriteltävä yhdenmukaisesti, koska ne liittyvät unionin oikeuden itsenäisiin käsitteisiin. Jäsenvaltioilla ei siis ole oikeutta antaa kansallisessa lainsäädännössään, jolla ne saattavat tämän 4 artiklan 6 alakohdan osaksi kansallista oikeusjärjestystään, näille ilmauksille laajempaa ulottuvuutta kuin se, joka seuraa tällaisesta yhdenmukaisesta tulkinnasta.

44 Sen ratkaisemiseksi, voiko täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen konkreettisessa tilanteessa kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta, kyseisen oikeusviranomaisen on aluksi pelkästään ratkaistava, onko etsitty henkilö puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitettu kansalainen, ”asuuko” hän ”vakinaisesti” tai ”oleskeleeko” hän kysymyksessä olevassa jäsenvaltiossa tässä säännöksessä tarkoitetulla tavalla ja kuuluuko hän näin ollen tämän puitepäätöksen soveltamisalaan. Toiseksi ja ainoastaan, jos täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen toteaa, että kyseinen henkilö kuuluu näistä ilmauksista jonkin soveltamisalaan, tämän viranomaisen on arvioitava, onko olemassa oikeutettu intressi, joka on perusteena sille, että pidätysmääräyksen antaneessa jäsenvaltiossa määrätty rangaistus pannaan täytäntöön täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion alueella.

45 Tältä osin on korostettava – kuten ovat tehneet kaikki yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneet jäsenvaltiot ja komissio –, että puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa ilmaistun täytäntöönpanosta kieltäytymisen harkinnanvaraisen perusteen tavoitteena on etenkin sen mahdollistaminen, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi antaa erityisesti painoa mahdollisuudelle parantaa etsityn henkilön mahdollisuuksia sopeutua uudelleen yhteiskuntaan hänen suoritettuaan rangaistuksensa.

46 Näin ollen ilmaus ”asuu vakinaisesti” koskee siis tilanteita, joissa henkilö, josta on annettu eurooppalainen pidätysmääräys, on asettunut tosiasiallisesti asumaan täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon, ja ilmaus ”oleskelee” puolestaan koskee tilanteita, joissa tämä henkilö on jonkin aikaa tässä jäsenvaltiossa pysyvästi oleskeltuaan luonut tähän jäsenvaltioon siteitä, jotka vastaavat vakinaisen asumisen perusteella syntyviä siteitä.

47 Ennakkoratkaisupyynnön sisältämien tietojen mukaan Kozłowski ei ”asu vakinaisesti” Saksassa puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetuin tavoin. Näin ollen jäljempänä esitettävä tulkinta koskee vain samassa säännöksessä esiintyvää ilmausta ”oleskelee”.

48 Sen ratkaisemiseksi, onko etsityn henkilön ja täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion välillä konkreettisessa tilanteessa siteitä, joiden perusteella voidaan todeta, että viimeksi mainittu kuuluu puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun ilmauksen ”oleskelee” soveltamisalaan, on arvioitava kokonaisvaltaisesti useita objektiivisia seikkoja, jotka ovat ominaisia tämän henkilön tilanteelle ja joihin kuuluvat esimerkiksi etsityn henkilön oleskelun kesto, luonne ja edellytykset sekä ne perhesiteet ja taloudelliset siteet, joita hänellä on täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon.

49 Kun otetaan huomioon, että täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on suoritettava kokonaisarviointi aluksi sen selvittämiseksi, kuuluuko asianomainen henkilö puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan soveltamisalaan, asianomaiseen henkilöön liittyvällä yksittäisellä seikalla ei lähtökohtaisesti voi olla yksinään ratkaisevaa merkitystä.

50 Kansallisen tuomioistuimen ensimmäisen kysymyksensä a–d kohdassa luettelemien kaltaisista seikoista on todettava, että se a kohdassa mainittu seikka, että etsitty henkilö ei oleskele keskeytyksettä täytäntöönpanojäsenvaltion alueella, ja se b kohdassa mainittu seikka, että kyseinen henkilö ei oleskele siellä jäsenvaltion oleskeluoikeutta koskevien säännösten mukaisesti, eivät ole tekijöitä, joiden perusteella yksinään voitaisiin päätellä, että tämä henkilö ei oleskele tässä jäsenvaltiossa puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetulla tavalla, mutta niillä voi kuitenkin olla merkitystä täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, kun sen on arvioitava, kuuluuko asianomainen henkilö kyseisen säännöksen soveltamisalaan.

51 Siitä ensimmäisen kysymyksen c kohdassa mainitusta seikasta, että kyseinen henkilö harjoittaa täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa ammattimaista rikollista toimintaa, ja siitä saman kysymyksen d kohdassa mainitusta seikasta, että hän suorittaa siellä vankeusrangaistusta, on todettava, että kysymys on tekijöistä, joilla ei ole merkitystä täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, kun sen on aluksi ratkaistava, ”oleskeleeko” asianomainen henkilö kysymyksessä olevassa jäsenvaltiossa puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetuin tavoin. Jos asianomainen ”oleskelee” täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, tällaisilla tekijöillä voi sitä vastoin olla tiettyä merkitystä tarkastelussa, joka kyseisen viranomaisen on tarvittaessa tehtävä tämän jälkeen sen selvittämiseksi, onko eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön paneminen perusteltua vai ei.

52 Tästä seuraa, että vaikka kansallisen tuomioistuimen ensimmäisen kysymyksensä a ja b kohdassa mainitsemista neljästä seikasta kaksi eivät olekaan ratkaisevia, niillä voi olla merkitystä täytäntöönpanosta vastaavalle oikeusviranomaiselle, kun sen on päätettävä, kuuluuko asianomaisen tilanne puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan soveltamisalaan.

53 Tältä osin on todettava, että kun otetaan huomioon kansallisen tuomioistuimen mainitsemat pääasiassa kysymyksessä olevan kaltaisen henkilön tilannetta kuvaavat eri seikat, kuten erityisesti hänen oleskelunsa kesto, luonne ja edellytykset sekä perhesiteiden puuttuminen ja vain hyvin vähäiset taloudelliset siteet täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon, tällaisen henkilön ei voida katsoa kuuluvan puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun ilmauksen ”oleskelee” soveltamisalaan.

54 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohtaa on tulkittava siten, että

– etsitty henkilö ”asuu vakinaisesti” täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, kun hän on asettunut sinne tosiasiallisesti asumaan, ja hän ”oleskelee” siellä, kun hän on jonkin aikaa tässä jäsenvaltiossa pysyvästi oleskeltuaan luonut tähän jäsenvaltioon siteitä, jotka vastaavat vakinaisen asumisen perusteella syntyviä siteitä

– sen ratkaisemiseksi, onko etsityn henkilön ja täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion välillä siteitä, joiden perusteella voidaan todeta, että kyseinen henkilö kuuluu mainitun 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun ilmauksen ”oleskelee” soveltamisalaan, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen asiana on arvioida kokonaisvaltaisesti useita objektiivisia seikkoja, jotka ovat ominaisia tämän henkilön tilanteelle ja joihin kuuluvat erityisesti etsityn henkilön oleskelun kesto, luonne ja edellytykset sekä ne perhesiteet ja taloudelliset siteet, joita kyseisellä henkilöllä on täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon.

Toinen kysymys

55 Kansallisen tuomioistuimen mukaan sen on sallittava Kozłowskista annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano, jos se toteaa, että kyseisen henkilön ”tavanomainen asuinpaikka” ei ole Saksassa IRG:n 83 b §:n 2 momentin b kohdassa tarkoitetuin tavoin.

56 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 47 ja 53 kohta ja yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäiseen kysymykseen antama vastaus, käsiteltävänä olevassa asiassa ei enää ole tarpeen vastata esitettyyn toiseen kysymykseen, koska pääasiassa etsitty henkilö ei kuulu puitepäätöksen 4 artiklan 6 alakohdan soveltamisalaan.

Oikeudenkäyntikulut

57 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS 4 artiklan 6 alakohtaa on tulkittava siten, että

– etsitty henkilö ”asuu vakinaisesti” täytäntöönpanosta vastaavassa jäsenvaltiossa, kun hän on asettunut sinne tosiasiallisesti asumaan, ja hän ”oleskelee” siellä, kun hän on jonkin aikaa tässä jäsenvaltiossa pysyvästi oleskeltuaan luonut tähän jäsenvaltioon siteitä, jotka vastaavat vakinaisen asumisen perusteella syntyviä siteitä

– sen ratkaisemiseksi, onko etsityn henkilön ja täytäntöönpanosta vastaavan jäsenvaltion välillä siteitä, joiden perusteella voidaan todeta, että kyseinen henkilö mainittu kuuluu mainitun 4 artiklan 6 alakohdassa tarkoitetun ilmauksen ”oleskelee” soveltamisalaan, täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen asiana on arvioida kokonaisvaltaisesti useita objektiivisia seikkoja, jotka ovat ominaisia tämän henkilön tilanteelle ja joihin kuuluvat erityisesti etsityn henkilön oleskelun kesto, luonne ja edellytykset sekä ne perhesiteet ja taloudelliset siteet, joita kyseisellä henkilöllä on täytäntöönpanosta vastaavaan jäsenvaltioon.

Allekirjoitukset